

Nytt Saabmuseum i Gullsjö

Sveriges senaste Saabmuseum ligger i Gullsjö i Västerbotten och rymmer en diger samling som spänner över femtio år. Kåre Breivik var på plats när portarna till Saab Memorial Hall slogs upp för första gången.

En blå vägskylt med vit text pekar till höger: GULLSJÖ 11 KM. Efter en dryg halvtimmes körning från universitetet i Umeå svänger jag av. För första gången på många år kör jag på en grusväg. När var det senast egentligen? Kanske den där gången när jag körde en «OT-tävling» i en SAAB 96 V4 från 1968 på dåliga Vestlandsvägar. På konstant sladd, med «kaffepanna», enkel Haldatripp och bilsjuk kartläsare. Det måste varit 30-40 år sedan. Men det är en helt annan historia.

Vägen jag kör på leder ännu längre in i de djupa svenska Västerbottensskogarna. Jag är inbjuden till den högtidliga öppningen av «Saab Memorial Hall» i Gullsjö. Trippen visar 1187 kilometer sedan starten hemma. Jag snirklar mig lugnt vidare längs den smala grusvägen och hoppas att det inte plötsligt kliver ut en stor älg ur skogen, precis före målet.

Men platsen är inte ny för mig. Jag har haft förmånen att följa min kompis, norrmannen och pensionären Tron Bach, och hans vilda projekt sedan han påbörjade det för sju år sedan efter att ha köpt en nedlagd gård i Sverige. Och idag ska det äntligen ske; den officiella öppningen av museet Saab Memorial Hall.

Framme. Det vimlar av folk och bilar på ägor, parkerade överallt och även på de nysådda gräsplättarna. Bilarna är dammiga och smutsiga från grusvägen men besökarna är nypolerade och blanka. Goda vänner och familjer som har kommit långväga ifrån för att delta, några i bil, andra med flyg. Folk som har följt Tron i decennier. Det är feststämning och museiägaren själv är klädd i norsk dräkt och draperad med band i svenska färger.

Det är tredje augusti och snart ska det ske.

Museet har bullat upp rikligt med plockmat och dryck dagen till ära, alltsammans uppdukad på rundbalar som ställts upp på framsidan. Det snackas och minglas och så träder museidirektören fram, ger ett entusiastiskt och rörande tal, tackar alla för hjälpen och förklarar SMH för öppnat. Ordföranden i Gullsjö Byalag tar sedan oväntat ordet och tackar Tron för allt han har gjort för byn genom att ställa i ordning museet.

«Plötsligt blev det liv och rörelse och glädje här», berättar han. Spontana applåder från åhörarna.

Det är många i byn som varit frivilligt inblandade i projektet. Allt från gjutning av golv i ladan, bortforsling av skrot, hämtning av Saabar på biltransport, motorkunnig och bilteknisk assistans i otaliga frågor och mat till alla inblandade. Många inblandade och många glada, och säkert en hel del frustration under resan också. Ett stort tack från ordföranden som överräcker en gåva till museidirektören – en liten modell av en röd Saab 99.

Sedan startar turen i museet. Tron tar täten och avtäckar högtidligt bil efter bil som var och en är iklädd ett heltäckande, silverfärgat kapell. Tidstypisk musik strömmar från en bergsprängare vid varje avtäckning. Festligt. Tron berättar om varje bil och förklarar varför just den kom till museet. Även här har folk i byn bidragit och motvilligt lämnat ifrån sig sina välanvända Saabar efter övertalning från Tron. Vissa bilar har räddats från sorgliga slut på någon tomt eller i en lada.

Även den legendariska svenska Saab-rallycrossmästaren Ture Karlsson är på plats. Han berättar om några av alla hans pokaler som är utställda i en monter. Ture är en mästare på allt som heter Saab, och byggde bland annat en fyrhjulsdriven Saab 99 med 400 hästar som han vunnit flertalet tävlingar med.

Till sist har 16 bilar avtäckts och gästerna kan gå runt och studera de tjusiga, redan historiska och kanske snart bortglömda klenoderna från den svenska industrihistorien. De står uppställ-

da på rad i tre avdelningar med indelningen: gamla godingar, de bredaxlade, premium, herrgårdsvagn och stilikon.

Utanför spelas levande musik framför museibyggnaden, stämningen är på topp och jag tar nog inte till överord om jag säger att alla är imponerade av Sveriges nyaste Saabsamling, «Saab Memorial Hall».

Dagen efter öppnas museet för allmänheten och besökarna strömmar till. Många kommer i tjusiga och sällsynta Saabar och det är nästan en lika flott tillställning utanför museet som inuti. En fantastisk upplevelse för en entusiast och säkert imponerande även för de «vanliga» gäster som Tron har bjudit in och som alla övernattat på gården eller närheten.

Så är festen över och gästerna far hemåt. Museet är öppet och självbetjäning gäller, och efter en kort första säsong stänger det för vintern redan 15:e september. På avslutningsdagen kommer det också några Saabvänner då museidirektören har bjudit in till Saabloppis. Jag frågar Tron hur det har varit, och hur det har känts efter öppningen och nu när allt står färdigt?

«Är det möjligt?», säger han. «Jag får nästan nypa mig i armen. I mer än sju år har jag hållit på med detta. Lagt ner mer än 6000 timmar. 2000 på rivning, 2000 på att bygga om och renovera byggnaderna och 2000 på bilarna. Det har varit kul och slitsamt men också på gränsen ibland. Som när jag

fortsättning på sid 23

Vad är väl ett Saab Memorial Hall utan en äkta 9-5 polisbil?

Tron Bach med sin familj och sambo, talar vid öppnandet för alla gästerna och berättar om museets tillblivande.

De bredaxlade Saabarna har fått en egen avdelning – här en smakfull 99-trio.

Tron Bach får en SAAB 99 modellbil i gåva av Gullsjö byaförening, som tack för sin insats för byn.

fortsättning från sid 9

balanserade på ett ben på en allt för hög steg över betonggolvet för att fästa en lampa eller skruva fast en väggskiva. Mycket har jag gjort ensam, men hade hur som helst inte klarat det utan den fantastiska hjälpen från alla mina goda grannar.

Hur blir det med loppmarknaden?, frågar jag. Ska du göra dig av med alla specialdelar?

«Efter att renoverat bilarna så har jag ju fått en massa delar över, och jag vill inte ha dessa liggande i en röra och ta plats. Jag är färdig med allt, det är slut, jobbet är gjort och de här grejerna ska bort. Förhoppningsvis är det någon som har nytta av några av dem.» (Jag råkade höra ett samtal där han ville sälja ett baksäte till en 93:a för «en hundralapp» och nog blev sätet sålt alltid.) Lyckligtvis var det få som gjorde ett sådant fynd den dagen. När jag kommenterade detta senare sa han att «Saabfolket måste hålla ihop och hjälpa varandra. Kanske är det jag som behöver en del eller lite hjälp en annan gång, och då är det bra med lite goodwill på kontot.»

Och vad vill du säga till nordmännen som läser detta?

«Ja, alla från Norge är välkomna till museet (när det öppnar igen

till våren). Det är ju bara tusen kilometer att köra. En fin liten tur i veteran-Saaben som ju ska köras och inte stå bortglömd i ett garage (men du blir inte bortkörd om du kommer i en annan vardagsbil heller). Det är väldigt trevligt att få besök av entusiaster och eftersom en del kommer långt bort ifrån, kan det hända att jag planerar att vara hemma! Annars är det självbetjäning i museet. Det är bara att läsa informationen på hemsidan. Där står allt du behöver veta.», säger Tron Bach som tidigare var hotellägare och dessutom skapade «Rallarmuseet» i Finse.

Jag kan för övrigt lägga till att det finns övernattningsmöjligheter i närheten om man vill ta god tid på sig och lägga in ett rejält besök. Hotell finns i Vännäs och flera pensionat och campingplatser i närheten. Dessutom bjuder Tron in långväga gäster från Norge att slå upp tält på sin egen mark vid museet, men kontakta honom gärna innan. Det är med andra ord bara att planera en tur för att uppleva den här flotta Saabsamlingen – som dessutom består av bilar som verkligen har levt ett liv. Inte några okända Saabnyheter (jo, faktiskt så kommer det kanske en ny, mycket speciell och sällsynt bil till samlingen till nästa säsong!), men en tjusig samling av bilar vi aldrig får nog av: Saab från 1955 till 2007 i Saab Memorial Hall.